

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВА НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ

Зубрицька Анна Ігорівна, студентка 2-го курсу Національної академії внутрішніх справ.

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Пелих Н.А.**

Під міжнародними стандартами в галузі прав людини розуміються міжнародно-правові норми, що закріплюють і розвивають принципи прав людини. В першу чергу, це зобов'язання держав надавати індивідам основоположні права і свободи та не робити дій, які зазіхають на ці права і свободи, не допускати будь-якої дискримінації, а також припиняти дії, що порушують права людини. Крім цього, встановлюється відповідальність держав за невиконання своїх зобов'язань, визначаються міжнародні механізми захисту прав людини.

У рамках адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу важливого значення набуває питання дотримання міжнародних стандартів, зокрема європейських, у сфері соціального захисту.

Право кожного на гідний рівень життя відповідно до міжнародних стандартів включає в себе наступні елементи:

1) право на здійснення необхідних для підтримання гідності і для вільного розвитку особистості прав у економічній, соціальній та культурній сферах;

2) право на такий життєвий рівень, який необхідний для підтримання здоров'я та добробуту сім'ї, що включає право на достатнє харчування, одяг, житло, медичну допомогу та соціальне обслуговування; право на соціальне забезпечення на випадок безробіття, хвороби, інвалідності, вдівства, настання старості чи іншого випадку втрати засобів до існування із незалежних від особи обставин;

3) право на постійне покращення умов життя;

4) право на свободу від голоду, що забезпечується шляхом вжиття державою індивідуальних та колективних заходів щодо удосконалення виробництва, розподілу та споживання.

Норми, які закріплюють право людини на гідний або достатній рівень життя, містяться у багатьох міжнародних нормативних актах з прав людини та конституціях сучасних держав, таке право прямо чи опосередковано закріплене у ряді нормативних актів різної юридичної сили, розглянемо деякі з них.

Загальна декларація прав людини передбачає у ст. 25: кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдівства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від людини обставини. [1, с.5-16].

Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.) – у ч. 1 статті 11 визнає право кожного на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло, і на неухильне поліпшення умов життя. Цей міжнародний договір закріплює права трудящих на задовільне існування, що повинне бути забезпечене рівнем заробітної плати, і кожного на достатній життєвий рівень, який за необхідності підтримується соціальними виплатами. Ці ж положення повторюються пізніше у деяких регіональних міжнародних актах з прав людини. [3, с. 10-15].

Європейська соціальна хартія (переглянута) (1996 р.) у частині першій зокрема зазначає, що держави-учасниці повинні забезпечити умови, за яких усі працівники мають право на справедливу винагороду, яка забезпечить достатній життєвий рівень для них самих та їхніх сімей. Кожна людина має право на захист від бідності та соціального відчуження.

У Конституції Королівства Нідерланди (1983 р.) визначається обов'язок державних органів піклуватися про забезпечення засобів до існування та справедливий розподіл багатства. Вони повинні піклуватися про забезпечення населенню достатнього життєвого рівня. [5,с. 25-30].

Конституція Португалії (1976 р.) зазначає, що всі трудящі мають право: на винагороду, яка відповідає кількості, характеру і якості праці; на організацію роботи в соціальних умовах, що не принижують людської гідності.

Конституція Фінляндії (1999 р.) проголошує, що всі, хто не спроможний добувати собі засоби, необхідні для гідного людини життя, мають право на обов'язкове соціальне забезпечення та піклування.

Конституція Швейцарської конфедерації (1999 р.) виступає за те, щоб кожна особа приймала участь в системі соціального захисту, отримувала необхідне піклування про її здоров'я, працездатні могли покривати свої витрати на життя завдяки праці на відповідних умовах, щоб кожна особа була захищена від економічних наслідків віку, інвалідності, хвороби, нещасного випадку, безробіття, материнства, сирітства і вдовства.

У практиці вітчизняного законодавства право на достатній життєвий рівень для особи та її сім'ї закріплено в Конституції України (ст. 48). Сутність цього конституційного права, насамперед, полягає в реальному забезпеченні як кожної людини, так і членів її сім'ї достатнім харчуванням, одягом і житлом. [1,с.18].

Відповідно до ст. 43; 45-49 Конституції України держава повинна забезпечити відповідний соціальний стандарт життєдіяльності людей. Її увага має бути зосереджена не тільки на наданні допомоги тим, хто сам не може забезпечити собі належний життєвий рівень, а й створенні відповідних умов для самостійного досягнення дієздатною людиною гідного рівня життя для себе і своєї сім'ї.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї — одне з важливих соціальних прав, яке безпосередньо залежить від економічного розвитку країни і ресурсів суспільства та тісно пов'язано із правами на працю, на соціальний захист, на медичну допомогу тощо. Тому його забезпечення і захист набуває все більшого значення та зумовлює нагальну потребу теоретичного переосмислення змісту права, закріпленого в ст.48 чинної Конституції України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28. червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №30. — С 18
2. Загальна декларація прав людини [Текст] // Юридический вестник. — 1998. — №4. — С. 5-16.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgiBin/Laws/main.cgi?nreg=995_042.- С.10-15
4. Мацокін В.В. Право громадян України на достатній життєвий рівень : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.02.02 — «Конституційне право» / В.В. Мацокін. — Х., 2008. — 19 с. Мацокін В.В. Право громадян України на достатній життєвий рівень: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.02 «Конституційне право» / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. — Х., 2008. — 20 с.

5. Конституції Королівства Нідерландів від 17 лютого 1983 р. — [Електронний ресурс].
— Режим доступу : <http://www.constitution.ru/archives/191>. С- 25-30